

Paris Komünü Dersleri

Komün tarihini her inceleyişimizde, daha sonraki devrimci mücadelelerden ve hepsinden önemlisi en son yaşanan devrimlerden –yalnızca Rus devrimi değil, aynı zamanda Alman ve Macar devrimlerinden de– edinilen deneyim sayesinde, onu yeni bir açıdan görürüz. Fransız-Alman Savaşı çok büyük bir dünya katliamını haber veren kanlı bir patlamaydı; Paris Komünü ise proleter bir dünya devriminin ışıldayan müjdecisiydi.

Komün bize işçi kitlelerin kahramanlığını, tek bir blok halinde birleşme yeteneğini, gelecek uğruna kendilerini feda etme hünerini gösterir, fakat aynı zamanda kitlelerin yollarını seçmekteki acizliğini, hareketin önderliğindeki kararsızlıkları, ilk başarılarından sonraki ölümcül duraklama eğilimlerini ve böylelikle de düşmana kendini toparlama ve yerini sağlamlaştırma olanağı verdiğini göstermektedir.

Komün çok geç kalmıştı. 4 Eylülde iktidarı almanın tüm olanaklarına sahipti ve bu Paris proletaryasına, Thiers'e karşı olduğu kadar Bismarck'a ve geçmişin tüm güçlerine karşı yürütülen mücadelede, bir çırpıda ülkenin tüm işçilerinin başına geçme olanağı verecekti. Fakat iktidar demokratik gevezelerin ellerine, Paris delegelerine geçti. Paris proletaryasının ne bir partisi ne de geçmiş mücadelelerle yakın bir bağ kuracağı önderleri vardı. Kendilerini sosyalist addeden ve işçilerin desteğini arayan küçük-burjuva yurtseverler, gerçekte kendilerine hiç güven duymuyorlardı. Proletaryanın kendine olan güvenini de sarsmışlardı ve sürekli olarak hareketin önderliğini emanet edecekleri ünlü avukatları, gazetecileri ve delegeleri (ki bunların bütün bildikleri yalnızca bir düzine muğlak devrimci laflardan ibaretti) bulma çabasındaydılar.

Jules Favre, Picard, Garnier-Pages ve şürekasının 4 Kasımda Paris'te iktidarı almalarının nedeni, Poul-Boncour, A. Varenne, Renaudel ve diğer pek çoğunun bir süre için proletaryanın partisine hakim olmalarına olanak tanıyan nedenle aynıdır.

Renaudeller ile Boncourlar ve hatta Longuetler ile Pressemaneler, ortak duyguları, entelektüel alışkanlıkları ve davranışlarından dolayı, Jules Favrelara ve Jules Ferrylere, devrimci proletaryaya olduğundan çok daha yakındırlar. Sosyalist söylemleri, kendilerini kitlelere kabul ettirmelerine olanak veren bir tarihsel maskeden başka bir şey değildir. Ve tam da Favre, Simon, Picard ve diğerlerinin demokratik-liberal bir söylem kullandıkları ve bunu suiistimal ettikleri için, onların oğulları ve torunları sosyalist bir söyleme başvurmak zorunda kaldılar. Fakat oğullar ve torunlar, babalarına layık birer evlat olarak kalmışlardır ve onların yaptığı işi sürdürmekte. Ve yönetici kliğin bileşimi sorununda değil de, Fransa'da hangi sınıfın iktidarı alması gerektiğinin bilinmesi gibi çok daha önemli bir sorunda ne zaman karar vermek gerekecek olsa, Renaudel, Varenne, Longuet ve onların benzerleri, Komün kasabı Gallifet'in işbirlikçisi olan Millerand'ın kampında olacaklardır... Parlamento ve salonların devrimci gevezeleri gerçek hayatta ne zaman devrimle yüz yüze kalsalar, onu asla tanımazlar.

Gerçek işçi partisi, bir parlamenter manevra makinesi değildir; parti proletaryanın örgütlü ve birikmiş deneyimidir. Ancak onun tüm tarihsel geçmişine dayanan, gelişmenin rotasını ve tüm evrelerini teorik olarak öngören ve bundan gerekli eylem formülünü çıkaran partinin yardımıyla, proletarya kendini tarihine (duraksamaları, kararsızlığı, hataları) her defasında yeniden başlama gereğinden kurtarır.

Paris proletaryasının böyle bir partisi yoktu. Komüne doluşan burjuva sosyalistler, gözlerini gökyüzüne dikmiş, bir mucize ya da kâhince bir söz beklemiş, duraksamışlardı ve bu sırada kitleler ötede beride el yordamıyla dolaşmış ve bazılarının kararsızlığı, diğerlerinin de düşsel düşünceleri yüzünden pusulayı şaşırmışlardı. Sonuç, devrimin bunların tam ortasında, çok geç patlak vermesi ve Paris'in kuşatılması idi. Proletarya geçmiş devrimlerin, eski

çarpmaların, demokrasinin yinelenen ihanetlerinin derslerini hafızasında canlandırmadan önce altı ay geçti ve sonunda iktidara el koydu.

Bu altı ayın onarılmaz bir kayıp olduğu kanıtlandı. Eğer devrimci eylemin merkezi partisi 1870 Kasımında Fransa proletaryasının başında bulunsaydı, Fransa'nın tüm tarihi ve onunla birlikte insanlığın tüm tarihi bambaşka bir yön tutmuş olacaktı.

Eğer iktidar 18 Martta Paris proletaryasının ellerine geçtiyse, bu, iktidara tasarlanarak el konulmuş olması nedeniyle değil, düşmanlarının Paris'i terk etmesi nedeniyle.

Bu sonuncuların ayağı altındaki toprak sürekli olarak kayıyordu; işçiler onları horgörüyor ve onlardan nefret ediyorlardı, küçük-burjuvazi onlara artık güvenmiyordu ve büyük burjuvazi artık onu savunamayacaklarından korkuyordu. Askerler subaylara düşmandı. Hükümet, güçlerini başka bir yerde toplamak için Paris'ten kaçtı. Ve ancak ondan sonra proletarya duruma hâkim oldu.

Fakat o, bu gerçeği ancak ertesi gün anladı. Devrim beklenmedik bir şekilde üzerine çökmüştü.

Bu ilk başarı yeni bir pasiflik kaynağıydı. Düşman Versailles'a kaçmıştı. Bu bir zafer değil miydi? O anda hükümet çetesi hemen hemen hiç kan dökmeden ezilebilirdi. Paris'te, başlarındaki Thiers'le birlikte tüm bakanlar tutuklanabilirdi. Hiç kimse onları savunmak için elini kıpırdatmazdı. Bu yapılmadı. Ortada, olup bitenler hakkında açık bir görüşe ve kararlarını gerçekleştirebilecek özel organlara sahip bir merkezi parti örgütü yoktu.

Kalan piyadeler Versailles'a geri çekilmek istemiyordu. Subaylarla askerleri birbirine bağlayan ip oldukça incedi. Ve eğer Paris'te yönetici bir parti merkezi olsaydı, bu merkez, geri çekilen ordularla –çünkü geri çekilme olasılığı vardı– birkaç yüz ya da birkaç düzine kendini adanmış işçiyi kaynaştıracak ve onlara şu buyrukları verecekti: Askerlerin subaylara karşı hoşnutsuzluğunu arttırın, askerleri subaylarından kurtarmak için ilk uygun psikolojik andan yararlanın ve onları halkla birleştirmek için Paris'e geri çekin. Bizzat Thiers'in taraftarlarının da itiraf ettiği gibi, bu kolayca gerçekleştirilebilirdi. Hiç kimse bunu düşünmedi bile. Ne de bunu düşünecek birisi vardı. Şu da var ki, büyük olayların ortasında, böyle kararlar, ancak bir devrimi hedefleyen, onun için hazırlanan, pusulayı şaşırmayan bir devrimci parti tarafından, çok yönlü düşünmeye alışkın ve harekete geçmekten korkmayan bir parti tarafından alınabilirdi.

Ve Fransız proletaryasının sahip olmadığı şey tam da bir eylem partisiydi.

Ulusal Muhafız Merkez Komitesi, gerçekte silahlı işçilerin ve küçük-burjuvazinin Delegeler Konseyidir. Devrimci bir yol tutan kitleler tarafından doğrudan seçilen böyle bir Konsey, mükemmel bir eylem aygıtını ifade eder. Fakat aynı zamanda, tam da devrime yakalanmış haldeki kitlelerle yalın ve doğrudan bağı nedeniyle, böyle bir Konsey, kitlelerin yalnızca tüm güçlü yanlarını değil, güçsüz yanlarını da yansıtır; ve ilk önce güçlü yanlarından çok güçsüz yanları yansıtır: kararsız ve beklemece ruh hali, ilk başarıların ardından gelen aktif olmama eğilimi, bunun dışı vurumudur.

Ulusal Muhafız Merkez Komitesinin önderliğe ihtiyacı vardı. Proletaryanın politik deneyimini ete kemiğe büründüren ve yalnızca Merkez Komite içinde değil, alaylarda, taburlarda, Fransız proletaryasının derinliklerinde daima mevcut bulunan bir örgüte sahip olmak zorunluydu. Parti, Delege Konseyleri aracılığıyla –verili durumda bunlar Ulusal Muhafızın organlarıydı– kitlelerle sürekli bağlantı içinde bulunabilir, onların ruh hallerinden haberdar olabilirdi; partinin merkezi yönetimi her gün, parti militanları aracılığıyla, kitlelerin içine işleyecek, onların düşünce ve iradelerini birleştiren bir slogan öne sürebilirdi.

Hükümet Versailles'e geri çekilir çekilmez Ulusal Muhafız aceleyle sorumluluğu kendi üstünden attı, hem de tam bu sorumluluk muazzam boyutlara eriştiği sırada. Merkez Komite, Komün için "yasal" seçimler hayal ediyordu. "Yasallık" örtüsüne bürünmek için Paris'in belediye başkanlarıyla görüşmelere girişti.

Aynı anda Versailles'a karşı şiddetli bir saldırı hazırlanmış olsaydı, belediye başkanlarıyla yapılan görüşmeler, askeri açıdan tümüyle haklı ve amaca uygun bir hile olacaktı. Fakat gerçekte bu görüşmeler yalnızca şu ya da bu mucizeyle mücadeleyi önlemek amacıyla yürütülüyordu. "Yasallık"a saygı duyan küçük-burjuva radikallerle sosyalist idealistler ve "yasal" devletin bir parçasını temsil eden kişiler –delegeler, belediye başkanları vb.– ruhlarının derinliklerinde kendilerini "yasal" Komün örtüsüyle örttüklerinde Thiers'in devrimci Paris önünde saygıyla eğileceğini ümit ediyorlardı.

Pasiflik ve kararsızlık, bu durumda kutsal özerklik ve federasyon ilkesiyle desteklendi. Bilindiği üzere, Paris diğer birçok komünden yalnızca biriydi. Paris kimseye bir şey dayatmak istemiyor ve "örnek bir diktatörlük" söz konusu olmadıkça diktatörlük için mücadele vermiyordu.

Özetle bu, gelişmekte olan proleter devrimin yerine bir küçük-burjuva reformunu, komünal özerkliği koyma girişiminden başka bir şey değildi. Gerçek devrimci görev, ülkenin her tarafında proletaryanın iktidarını garanti altına almaktan ibaretti. Paris onun kalesi, tabanı, dayanağı olarak hizmet etmeliydi. Ve bu amaca ulaşmak için, hiç vakit kaybetmeden Versailles'ın hakkından gelmek ve tüm Fransa'ya ajitatörler, örgütleyiciler ve silahlı güçler göndermek gerekliydi. Taraftarlarla bağlantıya geçmek, duraksayanları güçlendirmek ve düşmanın karşı koyuşunu kırmak gerekliydi. Durumu kurtarabilecek tek şey olan bu saldırı politikasının yerine, Paris'in önderleri kendilerini komünal özerkliğe hapsedmeye kalkıştılar: eğer diğerleri onlara saldırmazsa, onlar da diğerlerine saldırmayacaklardı; her kent kendini-yönetme kutsal hakkına sahipti. Sıradan anarşizmle aynı türden olan bu idealist gevezelik, gerçekte devrimci eylem karşısındaki korkaklığın üstünün örtülmesiydi, oysa böyle bir eylemin ya sonuna kadar durmaksızın yürütülmesi gerekirdi ya da buna hiç girişilmemeliydi...

Kapitalist örgütlenmeye düşmanlık –küçük-burjuva yerelliğin ve özerkliğin bir mirası– şüphe yok ki, Fransız proletaryasının belirli bir kesiminin zayıf tarafıydı. Bazı devrimcilere göre, mahallelerin, semtlerin, taburların, şehirlerin özerkliği, gerçek etkinliğin ve bireysel bağımsızlığın en yüce garantisidir. Fakat bu yaklaşım Fransız proletaryasına pahalıya mal olan büyük bir hatadır.

"Despotik merkezîyetçiliğe karşı mücadele" ve "boğucu" disipline karşı mücadele biçimi altında, işçi sınıfının çeşitli grupları ve alt-gruplarının kendini koruması adına, onların kendi küçük çıkarları adına, yine onların küçük bölgesel önderleri ve yerel sözcülerinin önderliğinde bir savaş başladı. Başında, tüm grupların, mahallelerin, bölgelerin üzerinde yer alan ve demir disiplinle bir arada tutulan merkezi bir aygıt olması şartıyla, tüm işçi sınıfı, bir yandan kültürel özgünlüğünü ve politik farklarını korurken, diğer taraftan olayların yedeğinde kalmaksızın ve her seferinde düşmanlarının zayıf kesimlerine ölümcül darbeler indirerek yöntemli ve kararlı bir şekilde hareket edebilir. Hangi biçime bürünürse bürünsün partikülarizm eğilimi, ölü geçmişin bir mirasıdır. Fransız komünizmi –sosyalist komünizm ve sendikalist komünizm– kendini bundan ne kadar çabuk kurtarırsa, proleter devrim için o kadar iyi olacaktır.

Parti devrimi iradi olarak yaratmaz; iktidarı zaptetme anını canı istediği gibi seçemez, fakat olaylara aktif bir şekilde müdahale eder, devrimci kitlelerin ruh hallerini her an kavrar, düşmanın direnç gücünü tartar ve böylece kesin eylem için en uygun anı belirler. Bu onun görevinin en zor yanıdır. Partinin her durum için geçerli olan bir kararı yoktur. İhtiyaç duyulan şeyler, doğru bir teori, kitlelerle yakın bir ilişki, durumun kavranışı, devrimci bir

anlayış ve büyük bir kararlılıktır. Bir devrimci parti, proleter mücadelenin tüm alanlarına ne kadar esaslı nüfuz ederse, amaç ve disiplin birliğiyle ne kadar kenetlenirse, görevini o kadar çabuk ve o kadar iyi yerine getirecektir.

Zorluk, içte demirden bir disiplinle kaynaşmış, kitle hareketiyle ve bu hareketin yükseliş ve alçalışlarıyla sınıksız bağlar kurmuş böylesi bir merkezi parti örgütüne sahip olmakta yatmaktadır. Emekçi kitlelerin güçlü bir devrimci basıncı olmaksızın iktidar ele geçirilemez. Fakat bu eylemde hazırlık unsuru tümüyle zorunludur. Parti, konjonktürü ve anı ne kadar iyi kestirirse, direnişin temelleri ne kadar iyi hazırlanırsa, güçler ve roller ne kadar iyi dağıtılsa, başarı da o kadar daha kesin olacak ve daha az kurbana mal olacaktır. Dikkatlice hazırlanmış bir eylem ve kitle hareketinin karşılıklı ilişkisi, iktidarı almanın politik-stratejik görevidir.

Mart 1871 ile 25 Ekim 1917'nin karşılaştırılması bu bakımdan çok öğreticidir. Paris'te, önder devrimci çevreler arasında eylem için mutlak bir inisiyatif yoksunluğu mevcuttu. Burjuva hükümet tarafından silahlandırılmış proletarya gerçekte kentin efendisiydi, elinin altında tüm nesnel iktidar araçları –top ve tüfekler– bulunuyordu, fakat bunun farkında değildi. Burjuvazi devin silahını almak için bir girişimde bulundu: proletaryanın topunu çaktırmadan almak istedi. Girişim başarısız oldu. Hükümet panik içinde Paris'ten Versailles'a kaçtı. Alan boşalmıştı. Fakat proletarya Paris'in efendisi olduğunu ancak ertesi gün anladı. “Önderler” olayları geriden takip etmekteydiler, olmuş bitmiş olayları kaydetmekte ve devrimci keskinliği köreltmek için ellerinden gelen her şeyi yapmaktaydılar.

Petrograd'da ise olaylar farklı şekilde gelişmiştir. Her yerde kendi adamlarına sahip olan parti, her mevziyi pekiştirerek, işçilerle bir yandan garnizon diğer yandan hükümet arasındaki her çatlağı genişleterek, iktidarı ele geçirmek için azimle, sebatla hareket etmiştir.

Temmuz günlerindeki silahlı gösteri, düşmanın direnme gücüyle kitleler arasındaki yakın bağlantının derecesini ölçmek için, parti tarafından yürütülen geniş çaplı bir keşif harekâtıydı. Bu keşif, ileri karakolların bir mücadelesine dönüştürülmüştü. Geri püskürtülmüştük, fakat bu eylem aynı zamanda partiyle kitleler arasında derin bir bağ oluşturmıştı. Ağustos, Eylül ve Ekim ayları güçlü bir devrimci akıntıya şahit oldu. Parti bundan kazanç sağladı ve garnizon ve işçi sınıfı içindeki destek noktalarını oldukça arttırdı. Ardından konspiratif hazırlıklarla kitle hareketi arasındaki uyum adeta otomatik olarak gerçekleşti. İkinci Sovyet Kongresi için 25 Ekim tarihi kararlaştırıldı. Bunu izleyen tüm ajitasyonumuz Kongre tarafından iktidarın ele geçirilmesine yönelikti. Böylece 25 Ekimde devirme işine önceden adapte olunmuştu. Bu durum düşman tarafından anlaşılmıştı ve iyi biliniyordu. Kerenski ve kabine üyeleri, ne kadar az olursa olsun, Petrograd'da tayin edici an için kendi konumlarını pekiştirmeye çalışmaktan geri durmadılar. Keza, garnizonun en devrimci kesimini başkentin dışına yollama ihtiyacını duydular. Kendi payımıza, belirleyici öneme sahip yeni bir çatışma kaynağı yaratmak için, Kerenski'nin bu girişiminden yararlandık. Bizler Kerenski hükümetini açıkça, Petrograd garnizonunun üçte birini askeri kaygılarla değil, karşı-devrimci tertipler için nakletmeyi planlamış olmakla suçladık; daha sonraları suçlamamızı yazılı olarak doğrulayan resmi bir belge bulunmuştur. Bu anlaşmazlık bizi garnizona çok daha sıkı bir şekilde bağladı ve garnizonun önüne çok net bir görev koydu: 25 Ekimde yapılacak olan Sovyet Kongresini desteklemek. Ve hükümet garnizonun yollanmasında ısrar ettiği için –yeteri kadar zayıf bir tarzda olsa bile– biz zaten elimizde olan Petrograd Sovyetinde, hükümet planının askeri nedenlerini inceleyip doğruluğunu saptama bahanesiyle bir Devrimci Savaş Komitesi oluşturduk.

Böylece, Petrograd garnizonunun başında duran, gerçekte legal bir silahlı ayaklanma organı olan tümüyle askeri bir organa sahip olmuştuk. Aynı zamanda tüm askeri birimlere, askeri depolara vs. (komünist) komiserler atadık. Gizli askeri örgütlenme özel teknik görevlerin üstesinden geldi ve Devrimci Savaş Komitesini özel askeri görevler için tamamen

güvenilir militanlarla donattı. Hazırlık, hayata geçirme ve silahlı ayaklanmaya ilişkin esas çalışma, açıktan açığa ve öyle yöntemli ve doğallık içerisinde gerçekleşti ki, Kerenski'nin önderlik ettiği burjuvazi gözlerinin önünde açıkça ne olup bittiğini anlamadı. (Paris'te proletarya ancak bir sonraki gün gerçekten muzaffer olduğunu –üstelik bilerek elde etmeye çalışmadığı bir zafer– duruma hakim olduğunu anlamıştı. Petrograd'da olansa tam tersiydi. İşçilere ve garnizona dayanan partimiz iktidarı zaten ele geçirmişti, burjuvazi oldukça sakin bir gece geçirdi ve ancak ertesi sabah ülke idaresinin kendi mezar kazıcısının ellerinde olduğunu öğrendi.)

Stratejiye gelince, partimizde görüş ayrılıkları çoktu.

Bilindiği gibi Merkez Komitenin bir kısmı, henüz iktidarı alma zamanının gelmediğine, Petrograd'ın ülkenin geri kalan kısmından ve proletaryanın da köylülükten koparıldığına inanarak, iktidarın alınmasına karşı olduğunu ilân etti.

Diğer yoldaşlar askeri komplo unsurlarına yeteri kadar önem vermediğimize inanıyorlardı. Merkez Komite üyelerinden biri, Demokratik Konferansın toplantıda olduğu Aleksandrine Tiyatrosunu kuşatmayı ve parti Merkez Komitesinin diktatörlüğünün ilânını talep etti. Şöyle diyordu: Askeri hazırlık faaliyetimiz kadar ajitasyonumuzu da İkinci Kongre anı için yoğunlaştırmakla planımızı düşmana göstermiş oluyoruz, ona hazırlanma ve hatta bize önleyici bir darbe indirme olanağı vermiş oluyoruz. Fakat hiç şüphe yok ki, Aleksandrine Tiyatrosunu kuşatmak ve askeri bir komploya kalkışmak olayların gelişmesine çok aykırı bir durum olacaktı, bu olay kitleleri çok şaşırtacaktı. Hatta bizim grubumuzun hakim durumda bulunduğu Petrograd Sovyetinde böyle bir girişim, mücadelenin mantıksal gelişiminin önüne geçerek, çok tereddüt eden ve pek güvenilir olmayan alayların, özellikle de süvari alaylarının bulunduğu garnizon içinde büyük bir karışıklığa neden olurdu. Kerenski için, kitlelerin beklemediği bir komplo ezmek, yaklaşan Sovyet Kongresi adına kendi dokunulmazlığını savunma konumunu giderek daha da sağlamlaştıran garnizona saldırmaktan çok daha kolay olurdu. Bu yüzden Merkez Komitenin çoğunluğu, Demokratik Konferansı kuşatma planını reddetti ve bunda haklıydı. Konjonktür çok iyi değerlendirilmişti: silahlı ayaklanma neredeyse kan dökmeden, tam olarak İkinci Sovyet Kongresinin toplanması için önceden ve açıkça kararlaştırılan tarihte zafer kazandı.

Bununla birlikte, bu strateji genel bir kural olamaz; özel koşullar gerektirir. Hiç kimse artık Almanlarla savaşa inanmıyordu ve daha az devrimci olan askerler, cepheye gitmek için Petrograd'ı terk etmek istemiyordu. Ve garnizon salt bu nedenden dolayı bir bütün olarak işçilerin yanına geçtiği halde, Kerenski'nin entrikaları açığa çıktığı ölçüde kanaatini güçlendirdi. Fakat Petrograd garnizonunun bu ruh halinin, köylü sınıfının durumunda ve emperyalist savaşın gelişiminde yatan çok daha derin bir nedeni vardır. Garnizon içinde bir bölünme olsaydı ve Kerenski birkaç alaydan destek alma olanağı bulsaydı, planımız başarıya ulaşamazdı. Sadece askeri komplo unsurları (gizlilik ve büyük bir hızla harekete geçme) üstün gelirdi. Şüphesiz ayaklanma için başka bir zaman seçmek gerekecekti.

Komün de köylü alaylarını tam olarak kazanma olanağına sahipti, çünkü bu birlikler iktidar ve komuta kademesine duydukları tüm güven ve saygıyı kaybetmişlerdi. Yine de Komün bu hedef doğrultusunda hiçbir şey yapmadı. Burada hata, köylülükle işçi sınıfının ilişkisinde değil, devrimci stratejideydi.

İçinde bulunduğumuz çağda, Avrupa ülkelerinde bu açıdan durum ne olacak? Bu konuda önceden bir şey söylemek kolay değil. Yine de, yavaş gelişen olaylara ve geçmiş deneyimlerden yararlanmak için tüm çabalarını harcayan burjuva hükümetlere bakıldığında, proletaryanın, askerlerin sempatisini kazanmak için, belirli bir anda, büyük ve iyi organize edilmiş bir direnişin üstesinden gelmek zorunda kalacağını şimdiden söyleyebiliriz. O zaman devrim tarafından ustaca ve iyi zamanlanmış bir saldırı gerekli olacaktır. Partinin görevi

kendini buna hazırlamaktır. Partinin, devrimci kitle hareketine açıkça yol gösteren ve aynı zamanda gizli bir silahlı ayaklanma aygıtı olan merkezi bir örgüt niteliğini korumak ve geliştirmek zorunda olmasının nedeni tam da budur.

Komuta kademesinin seçimle gelmesi sorunu, Ulusal Muhafızla Thiers arasındaki anlaşmazlık nedenlerinden biriydi. Paris, Thiers tarafından atanan komuta heyetine razı olmayı reddetti. Ardından Varlin, Ulusal Muhafız komutasının yukarıdan aşağı bizzat Ulusal Muhafızlar tarafından seçilmesi talebini formüle etti. Ulusal Muhafız Merkez Komitesinin dayanak noktası burasıdır.

Bu sorun iki açıdan düşünülebilir: her ne kadar birbirine bağlı olsalar da birbirinden ayrılması gereken politik ve askeri açılardan. Politik görev, Ulusal Muhafızı karşı-devrimci komutadan temizlemeyi içermektedir. Ulusal Muhafızın çoğunluğu işçilerden ve devrimci küçük-burjuvalardan oluştuğu ve üstelik “komuta heyetinin seçimle gelmesi” sloganı piyadeye kadar uzandığı şartlarda, tam seçim ilkesi böylesi bir temizliğin yegâne aracıydı. Thiers, temel silahı olan karşı-devrimci subaylardan bir çırpıda yoksun bırakılmış olacaktı. Bu planı gerçekleştirmek için, tüm askeri birimlerde adamları olan bir parti örgütüne ihtiyaç vardı. Tek kelimeyle, seçim ilkesinin böylesi bir durumdaki acil görevi taburlara iyi komutanlar vermek değil, taburları kendilerini burjuvaziye adanmış komutanlardan kurtarmaktır. Seçim ilkesi, orduyu sınıf hatları boyunca ikiye ayırmak için bir kama hizmeti gördü. Olaylar Kerenski döneminde ve her şeyden önce Ekim arifesinde bizde de böyle cereyan etti.

Fakat ordunun eski komuta aygıtından kurtuluşu, kaçınılmaz olarak örgütsel bütünlüğün zayıflamasını ve savaşa gücünün azalmasını da beraberinde getirir. Kural olarak, seçilen komuta heyeti teknik-askeri bakımdan ve düzen ve disiplini sürdürme hususunda hayli zayıf kalır. Böylece ordu kendini ona zulmeden karşı-devrimci yönetimden kurtardığı anda, misyonunu yerine getirebilecek yetenekte devrimci bir komuta heyeti sorunu gündeme gelir. Ve bu sorun hiçbir şekilde basit seçimlerle çözümlenemez. Geniş asker kitleleri komutanları seçip ayıklama deneyimini iyice kazanmadan önce, kendi komutanlarının seçiminde yüzyılların deneyimiyle hareket eden devrim düşmanları devrimi yenilgiye uğratacaklardır. Şekilsiz demokrasi yöntemleri (basit seçim ilkesi), yukarıdan seçme önlemleriyle takviye edilmeli ve hatta belli bir ölçüde yerlerini bunlara bırakmalıdır. Devrim, komuta heyetini seçmek, atamak ve eğitmek için tüm yetkileri ona vererek, mutlak bir güven duyulabilecek deneyimli, güvenilir örgütleyicilerden oluşan bir organ yaratmalıdır. Eğer partikülarizm ve demokratik otonomizm genel olarak proleter devrim için son derece tehlikeliyse, bunlar ordu için on kez daha fazla tehlikelidir. Biz bunu trajik Komün örneğinde gördük.

Ulusal Muhafız Merkez Komitesi otoritesini demokratik seçim ilkesinden almıştı. Bir proleter partinin önderliğinden yoksun olan Merkez Komite, saldırı inisiyatifi en üst noktaya çıkarması gerektiği anda pusulasını şaşırdı ve yetkilerini daha geniş bir demokratik temele gereksinim duyan Komün temsilcilerine aktarmakta acele etti. Oysa o sırada seçimlerle oyalanmak büyük bir hataydı. Ama seçimler bir kez yapıp Komün toplandıktan sonra, her şeyi tek bir hamlede Komünde merkezileştirmek ve Ulusal Muhafızı yeniden örgütleyebilecek gerçek güce sahip bir organ oluşturmak gerekiyordu. Ama böyle olmadı. Merkez Komite seçilmiş Komünün yanında varlığını sürdürdü; seçilmiş bir Komite olma niteliği ona politik bir otorite kazandırmıştı ve bu sayede Merkez Komite Komünle rekabet edebildi. Ama bu durum aynı zamanda Komiteyi, Komünün örgütlenmesinden sonra onun varlığını haklı çıkartan askeri sorunlarda gerekli enerji ve kararlılıktan yoksun bıraktı. Seçim ilkesi, demokratik yöntem, proletarya ve onun partisinin elindeki araçlardan sadece biridir. Seçim ilkesi hiçbir surette bir fetiş, her derde deva bir ilaç olamaz. Seçim ilkesinin yöntemleri atama yöntemleriyle birleştirilmelidir. Komünün gücü seçimle gelen Ulusal Muhafızdan kaynaklanıyordu. Hâlbuki bir kez oluşturulduktan sonra Komün, Ulusal Muhafızı güçlü bir

elle baştan aşağı yeniden örgütlemeli, ona güvenilir liderler vermeli ve sıkı disiplinli bir rejim kurmalıydı. Bizzat kendisi güçlü bir devrimci yönetim merkezinden yoksun olan Komün bunu yapmadı ve ezildi.

Nitekim tüm Komün tarihinin her bir sayfasında bir tek ders buluruz: güçlü bir parti liderliği zorunludur. Fransız proletaryası devrim için diğer ülkelerin proleterlerinden çok daha fazla fedâkarlıkta bulunmuştur. Ama aynı zamanda diğerlerinden çok daha fazla aldatılmıştır. Burjuvazi ona kapitalizmin prangalarını vurmak için, cumhuriyetçiliğin, radikalizmin ve sosyalizmin tüm renkleriyle onun gözünü çoğu kez kamaştırmıştır. Ajanları, avukatları ve gazetecileri aracılığıyla burjuvazi, proletaryaya ayak bağından başka bir şey olmayan ve onun ileri hareketini engelleyen bir yığın otonomist, parlamenter, demokratik formül ileri sürmüştür.

Fransız proletaryasının doğası devrimci bir lavdır. Fakat bu lav, şimdi sayısız aldanma ve düş kırıklığı sonucunda şüpheciliğin külleriyle örtülmüştür. O halde Fransa'nın devrimci proleterleri partilerine karşı çok daha sert olmalı ve sözle eylem arasındaki uyumsuzluğu çok daha acımasızca teşhir etmelidirler. Fransız işçilerinin, devrimci hareketin her yeni aşam